

Roman

DIN
2

ILUSTROVAN DRUŽINSKI ČEDNIK · IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 28. maja 1931

Štev. 22

Njegov prvi pacijent

Humoreska

Napisal W. Reese

„Sveti Eskulap — tu se pa že vse neha!“ je vzkliknil mladi zdravnik Lotar Bergner in se obupano spustil na usnjat stol. „Od nikoder pacientov — človek bi iz kože skočil!“

„Dobro jutro! Jaz sem Flora Arnold!“ je zdajci pretrgal glas njegove mračne misli; pa ne morda od vrat, nego od odprtega okna. Tamkaj je sedel prekrasen snežnobel kakaduj z zelenožolto avbico. Doktor Bergner se je zasmel na glas, vstal, se priklonil pred ptičem in rekel:

„Vaš vdani sluga, gospodična, s čim naj vam postrežem? Prosim, kar bliže! Ali si Flora želi sladkorčka?“

„Hvala, hvala!“ je odgovoril kakaduj in zletel na mizo. Lotar je vzel košček sladkorja in mu ga ponudil.

„Hvala, hvala!“ se mu je zahvalila živalca in vzela sladkorček s kljunom. Ko ga je hotela prijeti s krempeljčki, je Lotar opazil, da je njena desna nožica ranjena. Mehko jo je pogladil po prekrasnem perju, zdrobil sladkorček in ji dal koščke zobati z dlani.

„Hvala, hvala! Flora hoče poljubčkov!“ Kakaduj je nagnil glavo naprej in mu pomenljivo pomežiknil.

„Oho!“ Lotar se je veselo zasmel. „Ali smo že tako daleč, mala gospodična?“ Oprezno je vzel ptico v roko. „Najprej bova malo pogledala, kaj ima gospodična na nožici...“

„Bedak!“ je zavpila Flora. „Ti, take zaupljivosti pa ti prepovem!“

DON JOSE MOJICA IN MONA MARIS V FILMU „STRASNI POLJUB“ (FOTO FOX)

„Flora hoče poljubčka!“
„Pozneje, ako bo Flora pridna!“

Izkazalo se je, da rana ni nevarna. Najbrž so ptičico podili po cestah in jo zadeli s

kamenjem. Doktor Bergner je očistil ranico in jo prevezal.

Zdajci so se odprla vrata. Mladi zdravnik je bil v svoji vnemi čisto preslišal trkanje

Se nadaljuje na strani 343

Nenavadna nesreča se je pripetila te dni v Birminghamu na Angleskem. Zdravnik je hotel operirati nekega moža, ki je imel rak v grlu. Pacijent je bil že narkotiziran in zdravnik mu je posvetil z električno žarnico v grlo. Takrat pa je žarnica eksplodirala in drobci stekla so tako hudo ranili bolnika v vratu, da je izkrvavel in umrl.

V Parizu so dobili uro, ki govori. Vsake četrte ure pove razločno in na glas, koliko je ura. Izum ni v bistvu nič drugega kakor kombinacija mehanizma ure z gramofonskimi ploščami. Uro imajo v stolpu pariške zvezdarne in je priključena na pariško telefonsko omrežje, tako da lahko vsakdo, kdor ima telefon, uro pokliče in jo „vpraša“, koliko je ura.

Ali je res sedanji rod tako pokvarjen, kakor trdijo moralisti vse vprek? Težak je odgovor in v filozofiji sega. Gotovo je le, da so lani na vsem svetu prodali okoli dvanajst milijonov izvodov svetega pisma, knjige knjig. Ali se sme iz tega kaj sklepati?

Tramvajске listke kot srečke so sklenili uvesti v Budimpešti. V velikih mestih ljudje radi sleparijo z listki, ki so jih petniki že porabili in vrgli proč. Uprava budimpeštanskega tramvaja hoče to preprečiti s tem, da bo dala na listke natisniti številke, ki jih bodo žrebali vsak mesec. Tako upajo, da ljudje rabljenih listkov ne bodo več metali proč. Samo da je uprava razpisala premajhne premije: glavni dobiček je namreč samo mesečna karta.

Največji zrakoplov sveta zgrade v Ameriki. Ime mu bo „Akron“ in bo dvakrat tolikšen kakor Zepelin, stal bo 300 milijonov Din. Pravijo, da bo štirikrat preletel Atlantik, ne da bi mu bilo treba pristati, še več; da bo lahko v enem poletu preletel pot iz Newyorka okoli sveta v Newyork nazaj. Na tem zrakoplovu bo pristajališče za letala in manjše zrakoplove.

Še so značaji na svetu! Oberammergauški igralec Kristusa, Anton Lang je dobil iz Londona ponudbo neke filmske družbe, da bi za 1 milijon dolarjev posnela nasijonske igre v filmu. Lang pa je v imenu vodstva pasijonskih iger ponudbo odklonil, češ da noče delati kupčije s pasijonom, čeprav je bilo na primer letos navzlic velikemu moralnemu uspehu pasijonskih iger samo 6 mark čistega...

Praporščakova tragedija

Zgodba iz življenja

(Gl. „Roman“ št. 21)

In napočila je usodna ura dogovorjenega dne. Robert Vallier je stopil iz avtomobila in krenil proti kraju sestanka. Tam je že čakal neki mož s šopom tisočakov v rokah. Praporščak je levico z dokumenti dvignil v zrak, desnico pa je obdržal v žepu na revolverju. Ko je bil le še tri korake od neznanca, se je ustavil. Tujec ga je vprašal, ali je oborožen. Robert je potegnil revolver iz žepa in mu ga brez besede pokazal. Stopil je še korak naprej, tedaj pa se je tujec po bliskovito sklonil, zgrabil Valliera za desno nogo in jo sunkoma dvignil: tisti mah je bil Robert na tleh. Priskočili so štirje stražniki, ki so bili skriti za drevjem, in ga zvezali. Ni se upiral. In ko so ga dvignili in porinili v voz, ki je čakal na cesti, je bilo Robertu, kakor bi se bil nenadoma spustil zastor pred njegovimi očmi: šele zdaj se je zavedel, kaj je storil. V vsej svoji grozoti in zavrženosti mu je stopilo pred oči izdajstvo, njegova omadeževana čast in za vekomaj stroto življenje.

„Napravite konec!“ je vonomer ponavljal predse, „bodite usmiljeni, ubijte me!“

To je bilo leta 1908, ko so se pokazali prvi oblaki na evropskem političnem nebu, nedolžni in neznatni, in ni še nihče v njih videl oznanjevalcev svetovne vojne.

In ko je leta 1914 prišlo, kar se je tako dolgo pripravljalo, ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil Vallier odsedel že šest let svoje kazni. Morda se je zanašal na pomilostitev, toda v svetovni vojni je šlo za usodo milijonov ljudi in nihče ni utegnil misliti na nesrečnega praporščaka, ki ga je otroška lahkomišelnost od opija in ljubezni zameglenih možganov spravila

na Hudičeve otoke. Kdo bi se ukvarjal z usodo kaznovanega zločinca in še vohuna po vrhu?

Tako so ga ljudje kmalu čisto pozabili. Vojna se je končala in Vallier je živel leto za letom v mrkejši brez-nadnosti v strašnem podnebjju v izgnanstvu, na otoku, kjer so galebi in somi edina živa bitja, ki jih vidi iz dneva v dan.

Zgodilo pa se je, da je doznal za njegovo usodo neki angleški novinar, ki je potoval po Hudičevem otoku, in je o tem napisal pretresljivo poročilo. Pozneje je to snov obdelal tudi znani francoski pisatelj Albert Londres v romanu „Au baigne“ in za njim Paul Reboux.

Tako je Robert Vallier doživel svoje tragično vstajenje in o njegovi usodi je doznal širni svet. Mnogi ugledni možje so se potegnili zanj in prosili za pomilostitev. Prepozno. Dva in dvajset let življenja na Hudičevih otokih je nesrečneža popolnoma strlo. Ne bi se mogel več vživeti v današnjo družbo. Sklenil je račune z življenjem, zdaj hoče samo še odsedeti svojo kazen do konca, do smrti. Predlog o pomilostitvi žalostno odklanja, ne bi je več mogel prenesti, ne bi več vedel, kaj s svobodo. Končano je zanj vse, končano za vselej...

In Jasmina? Osumili so jo sokrivde pri Vallierjevem zločinu. Vendar ji ni bilo težko dokazati, da je nedolžna. Toda ta zavest ji ni mogla biti v uteho.

Za trajanja procesa je morala seveda ostati v Toulonu. Kam je potem krenila, nihče ne ve. Sled za njo je izginil, niti njeni prijatelji in znanci iz tistih davnih, srečnih let ne vedo več o njej.

Njegov prvi pacijent

Nadaljevanje z naslovne strani

mlade, elegantne dame, ki je zdaj vstopila. „Oprostite! Videla sem, kako je ptiček — saj to je moja mala Flora!“ Vsa srečna je stekla h kakaduju in ga pogladila po glavi. „O, potolkli so te, mala moja Florica? Ali je nevarno, gospod doktor?“

„Mislim, da ne, gospodična!“

„Moje ime Flora Arnold,“ se je predstavila, potem pa se je spet obrnila h kakaduju.

Doktorja Bergnerja je nenadoma prevzela zadrega. Amand Arnold je bil bogat pivovar. Obiskovalka je bila čudovito lepa vitka deklica s fino oblikovanimi granatnimi ustnicami in dvema vrstama bleščečih bisernih zob. Popolnoma je pozabil, da bi se ji moral predstaviti, in je samo rekel:

„Vaš ptiček, gospodična?“

Vprašanje je bilo nerodno. Zato Lotar niti ni smel zameriti, ko je njegov prvi pacijent vzkliknil: „Bedak!“

„Da!“ je prikimala dama. „Najbrž jo je na cesti zadel kak kamen. Ravno sem se bila napravila, da se z avtom odpeljem, ko je Flora nenadoma odletela in je Emilija, naša sobarica, ki je stala pri oknu, malone omedlela od strahu. Hitela sem za begunko po vseh ulicah, dokler je nisem zagledala na vašem oknu. Oprostite, gospod doktor, če sem nekoliko viharno vdrla k vam!“ S prisrčnim nasmehom mu je ponudila roko.

Mladi zdravnik drugače ni bil ravno plabe narave, toda nasproti tej ljubki deklici ni našel drugega odgovora kakor abotne besede: „Prosim, gospodična!“

„Bedak!“ je zavpil nanj kakaduj.

Sladki obraz mlade deklice je pokrila temna rdečica. Ptičica je bila že kar preveč nora. „Torej jo smem vzeti s seboj, gospod doktor?“

„Prej bi še rad dokončal obvezo, gospodična.“ Doktor Bergner se je počasi osveščal. „K meni, Florica!“

„Bravo, bravo!“

Čudno dolgo se je ukvarjal z obvezovanjem. Ptiček mu je položil glavico na prsa, medtem pa je roka njegove gospodarice počivala na njegovem perju.

„Hvala, hvala!“ je zavpil pacijent. „Flora hoče poljubčkov!“

„Ta ptič me kar v zadrego spravlja!“

„O, ti srčkana, mala moja Flora!“ se je sladkal Lotar.

„Bedak!“

„Hahaha!“

„Nesnaga! Takoj boš prošila za odpuščanje, Flora!“

„Flora hoče poljubčkov!“ Škrlatna rdečica je zalila obraz mlade dame globoko dol do tilnika.

„Ali smem vzeti to nesnago s seboj, gospod doktor?“

„O, prosim, gospodična!“

„Bedak!“

„Molči, Flora!“

„Le potrpljenje, mala moja Flora, poljubčki tudi še pridejo!“ Lotar je jel stvar obračati na veselo. Njegove oči so se ustavile na prelestno lepi dekliški postavi. „Svetoval bi vam, da — dobro pazite, gospodična, če nočete, da vas

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarneh in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znakih. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink. Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

žival... nu, saj veste. Moje ordinacijske ure je itak že konec. Če vam ni neljubo, bi vas spremil in —

„Bravo, bravo! Flora hoče poljubčkov, bedak!“

„Hahaha!“ se je zasmel doktor, potem pa se je z lahničnim priklonom obrnil k dami in rekel:

„Na uslugo, gospodična!“

„Jako ljubeznivo, gospod doktor!“

„Že zato je prav, da pojedem z vami, gospodična, da vam živalco držim — sodim, da imate odprt avto in gotovo sami šofirate.“

„Bravo, bravo!“

„Uganili ste!“ Kakaduju pa je zapretila s prstom: „Nesnaga!“

Nekaj minut nato sta sedela v avtu. Lotar je držal ptičo, toda njegove oči, kakor bi bile začarane, se niso mogle odtrgati od belo orokavičenih rok mlade dame zraven njega, ki so tako spretno obračale volan.

„Bravo!“ je večkrat med vožnjo zavpila Flora. „Bravo! Flora hoče poljubčkov! Bedak!“

Ko se je avto ustavil pred vilo pivovarja Amanda Arnolda, je mlada dama povabila doktorja Lotarja Bergnerja v hišo: tam je zdravnik še enkrat dodobra pregledal svoje „prvega pacienta“.

Tudi prihodnje dni je redno vsak popoldan obiskal krilatega pacienta, in ker se Flora ni naveličala vzklikanja: „Flora hoče poljubčkov!“ jo je naposled res poljubil — toda ne tiste s krivim kljunom, nego ono s fino oblikovanimi granatnimi ustnicami.

„Bravo, bravo!“

*

Zdaj je doktor Lotar Bergner že davno srečen rodbinski oče. Tudi dosti pacientov ima. Krilato Floro z zeleno-žolto avbico na glavi pa oba jako spoštujeta: gospod doktor kot svojega prvega pacienta, gospa Flora pa kot ženo in nitno posredovalko.

„TRADER HORN“

(KLIC PRAGOZDA)

Dnevnik W. S. VanDyka,

voditelja Metro-Goldwyn-Mayerjeve filmske ekspedicije po Srednji Afriki

Murchisoni slapovi, 15. junija

Včeraj popoldne smo napravili 26 posnetkov s Trader-Hornom, Perujem in Rencherom, ki se je pokazal imenitnega igralca.

Davi smo jako zgodaj krenili proti slapovom, kjer bomo filmali, kako Trader Horn odkrije misijonarko. Angleška vlada se že delj času trudi, da bi tod zgradila pot za turiste — toda tako dolgo ne moremo čakati, in zato je naš lovec major Dickinson s štirimi domačini davi krenil naprej na pot. Povem vam, da to ni bila nikaka promenada za stare dame, nu vendar smo še nekako prenesli svoje kamere, male reflektorje in prtljago, in to je najvažnejše. V eni uri smo bili pri slapovih.

Pogled je prekrasen. Voda pada iz višine sto petdeset metrov v reko, ki je tu široka kakih sto metrov. Slapovi padajo čez mnogoštevilne skale in terase in se dele v neštevilne manjše slapove, ki se potem spet združijo. Sodim, da je ta slap eden največjih na svetu, in si kar ne morem predstavljati, kako morejo spodaj, pod njim, živeti ribe in krokodili, ne da bi jih veličanska sila vode pobila.

Domačini so nam pravili, da se doslej še nobenemu čolnu ni posrečilo priti slapu bliže kakor na sto metrov. Toda v Afriki so mi vedeli že toliko povedati, da sem sklenil, da rajši sam preizkusim, koliko je na stvari resnice. Ukazal sem torej dvema domačinoma, naj veslata proti slapu. Toda res ni šlo delj kakor na kakih sto metrov do slapa. Morali smo torej čoln dvigniti in ga prenesti čez

trideset metrov visoko skalo, kjer smo ga spet spustili v vodo. Da stvar ni bila lahka, si utegnete misliti: čoln je namreč tehtal sedem sto kil. Okoli treh popoldne smo vendarle dosegli svoj namen.

Solnce nam je bilo naklonjeno in tako smo popoldne že lahko napravili potrebne posnetke. Tu bomo pustili kamere in reflektorje, jutri pa se popnemo 150 metrov višje, da napravimo posnetke Hornovega in Perujevega bega.

Murchisoni slapovi, 17. junija

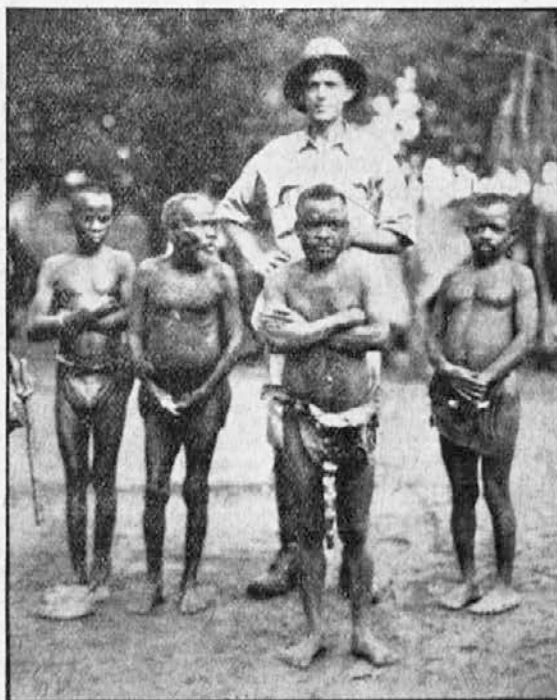
Žalostno je, a resnično, da je človek, ki potuje po Afriki, prisiljen ukvarjati se z mrčesom in njegovimi navadami. Mrčes se enostavno ne da prezreti. Jaz sem na primer prišel v Afriko, da napravim film, ne pa da bi proučeval to golazen. Toda že po nekaj dneh so me mnogonožne zve-

rine docela zavzele. V toku svojih večtedenskih študij na tem polju na žalost nisem odkril niti enega mrčesa, ki ne bi grizel...

Danes popoldne sem sedel za pisalni stroj, da bi pisal poročilo, toda opazil sem, da se spodnja vrsta tipk sploh ne zgane. Obrnil sem stroj in v svojo neizmerno grozo zapazil, da si je velikanska osa napravila v stroju gnezdo. Ko sem pogledal malo bliže, je začela brenčati in kakor blazna letati okoli. Zletela je naravnost proti mojemu obrazu. Očividno mi je hotela pokazati, da je ona gospodar v mojem stroju...

Dosti truda sem imel, da sem se iznebil ljubeznive zverine. Potem sem razdril gnezdo, ki je bilo kakor iz cementa, tako trdo je bilo...

In potem muhe tse-tse. Reči moram, da ne poznam živali, ki bi znala bolj gristi. Preden se zaveš, že imaš sulico pod kožo. Niti najdebelejša obleka te ne obvaruje. Zverine seveda ne dobiš. Ko začutiš pik, je že davno prepoznano. Pri letanju brenči podobno kakor naše muhe:

REŽISER VanDYKE IN NJEGOVI KOMAJ 125 cm VISOKI PRITLIKAVI PRIJATELJI

S R C E V O K O V I H

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je štirinajsto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih trinajst nadaljevanj

Tretji del

MLADA MATI

Njegov pogled je bil mrčen, toda nemira ni razodeval. Kazal je samo bes. Jezilo ga je, da tisti prizor, o katerem je mislil, da se zanj nikdar ne bo zvedelo, ni ostal brez priče, in po glavi mu je rojila misel, kako bi neznanca na najlepši način spravil s poti. Pri tem pa še njegovega imena ni vedel!

„Nič ne de,“ si je rekel. „Molčal bo. Zbal se bo moje moči. In če bi vendar napravil kaj takega, kar mi ne bi šlo v račune, bom že poskrbel, da ne bo ostalo nekaznovano.“

Uredil je še nekaj računov, potem pa je odšel v spalnico in legel k počitku.

Drugo jutro se je zgodaj odpeljal v Ljubljano. Njegov obraz je bil veder, kakor bi se ponoči ne bi bilo nič zgodilo. Mimo grede je pohvalil slugo, ki je tako spretno postavil poznega obiskovalca na cesto. Naročil mu je, naj prav tako stori, če se neznanec še kdaj vrne, kadar ga ne bo doma, in mu dal za trud čisto nov desetak.

Iz Ljubljane je brzjavil Zori, da se zvečer vrne z avtom; prosil jo je, naj ga čaka, ker bo morda prišel bolj pozno.

Potem se je lotil svojega dela. Komaj toliko časa si je vzela, da je pokosil.

Ko se je že mračilo, je poklical šoferja in sedel v avtomobil.

Četrto poglavje

NA SAMEM

Branka, Nadjo in Janeza smo pustili v mali koči sredi velike zasnežene planjave. Vrnimo se k njim.

Nekaj kakor prikrito veselje je bilo v vseh treh, ko so se našli. Branku in Janezu se je odvalil težak kamen od srca, ko sta zagledala lepo Rusinjo, ki se je odločila, da ju spremlja na tej nevarni poti navzlic vsem težavam, ki so ju še čakale, navzlic vsej negotovosti, ki ju je mučila. Tisti občutek praznine, ki ju je tlačil, kar sta sedla na voz in se odpeljala v noč, je mahoma prešel. Postala sta mirna in upanje, ki se jima je prej komaj skrivaj zbuvalo v srcih, je postajalo čedalje jasnejše, odločnejše.

Na ognjišču je ves dan plapolal svetel plamen. Zunaj je bilo mraz. Jug se je nenadoma izprovrigel v sever in burjo, ki je človeka premrazila do kosti. Drug za drugim so prišli k ognju in strmeli v plamen, ki je lizal suha polena. Zunaj se je že pričelo temniti, čeprav je bila ura komaj tri, in stemnilo se je, da sami niso vedeli kdaj. Molčali so. Nikomur se ni prav upala beseda priti na jezik, preblizu so bili še trenutki negotovosti, preveč se je že zgodilo ta dan. Čeprav sta se hotela Janez in Branko prepričevati, da je rešitev blizu, sta vendar morala reči, da ni tako blizu, kakor se jima zdi. Kozaške čete, ki so jima presekale pot, so bile vzrok, da sta morala zaviti precej daleč v deželo in da ni bila meja nič bliže kakor takrat, ko sta se odpeljala iz malega gozdiča nedaleč od gradu, kjer sta dobila Nadjo.

Deklica je stala mirno ob Branku in skoraj ni umaknila pogleda z njegovega obraza. Časih je srečal njene oči in vselej ga je pretreslo. Smilila se mu je sirota, tako sama je bila. Kaj bo z njo, ko pridejo čez mejo? Kaj bo, ko se vrne domov? Če je pomislil na to, ga je zbolelo srce. Kradoma se je vselej ozrl na Janeza, ki ves čas še ni znil besedice. Zakaj se je morala sirota zaljubiti vanj in ne v Janeza, ki mu je koprnenje po njej sijala z obraza? Čeprav je fant molčal, je le predobro razumel kaj mu je. Opazil je bil to že takrat, ko ju je prvič videl skupaj.

In kaj bo, če se jim beg ne posreči? Če zaidejo na tej brezmejni ravnini, ki ji ni videti konca? Na to še misliti ni smel. Kradoma mu je prilezel na lice žalosten izraz, da je bil Janez ves v skrbeh, ko ga je opazil.

„Kaj vam je, gospod poročnik?“

„Kaj mi je?“ Zdrzil se je. Obrnil se je proč in se zamislil. Potem pa je odmahnil z roko.

„Nič mi ni,“ je rekel, toda te besede je izpregovoril tako počasi in s tako čudnim poudarkom, da sam ni vedel, odkod mu je prišel ta glas. „Glava me boli,“ se je izgovoril nato, da bi ga pomiril, toda Janezu to ni bilo dovolj.

„Tudi mene,“ je pomenljivo zategnil. Nenadoma ga je spet prevzelo vse, kar je prej ob snidenju za trenutek zbežalo od njega. „Tudi mene boli, in prekleto me boli...“

Hripavo se je zasmejal, da je odjeknilo po koči.

Nadja ju je začudeno pogledala. Potem je počasi stopila k oknu. Naslonila je glavo

na zamrzla stekla, da so se pod toploto njenega vročega čela začele topiti ledene cvetice. Zastrmela se je v temo. Roka ji je omahnila in se zadela ob polico okna. Kozaška čepica ji je zdrknila na tla in izpod nje so se ji vsuli na čelo gosti temni lasje, da so ji zakrili oči. Globok vzdih se ji je izvil iz prs in počasi, da sama nista vedela kdaj, prešel v otožno pesem, ki je kakor z nožem zarezala Janezu v srce.

Hlastno je stopil k njej.

„Nadja, odpustite nama, razumite naju.“

Naglo se je obrnila in si popravila lase. Potem ga je prišla za roko.

„Pomirita se. Vem, česa se bojita. Da sta zašla. Potolažita se. Poznam pot, ki pelje od tod proti meji...“

Ni mu pogledala v obraz. Prav mu je bilo tako. Bal se je njenega pogleda že takrat, ko ga je prvič obšlo spoznanje, da jo ljubi.

„Odpočijmo se,“ se je obrnila, potem k Branku. „Jutri nas čaka dolga pot.“

Te besede so šele prebudile Branka. Počasnih korakov je odšel proti staji, kjer so rezgetali konji. Tiho je stopil čez prag in se ozrl okrog sebe. Sredi kupov sena so stali in se stiskali drug k drugemu, da se vsaj malo ubranijo mraza. Dva je objel z rokami okrog vratu, k tretjemu pa je pritisnil svoje čelo.

„Zebe vas, siromaki,“ je rekel, kakor bi govoril z ljudmi. „Lezite.“

Kakor bi vedeli, kaj hoče, so ubogali. Zadelal jih je s senom, potem pa je vzel pod vsako roko velik kup in ga nesel v hišo, da pripravi ležišče.

Peto poglavje BREZNADNA LJUBEZEN

Pol ure nato so stanovalci samotne hišice že spali. Napor zadnjih dni so pokazali svojo moč.

Jutro je že vstajalo, ko se je Janez prebudil. Zaspano se

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA je KOLINSKA KAVA!

je ozrl okrog sebe. Sodil je, da mora biti ura že osem, če ne še več. Skozi okno je videl drobne oblačke, ki so žareli v jutranji zarji. Na njegovu levi je ležal Branko. Mirno je dihal in v njegovih očeh je bil pokoj. Sanjati je moral, zakaj časih so se nenadoma zganile njegove ustnice, kakor bi hotele nekaj reči, in nasmeh mu je legel nanje. Potem pa je nasmeh izginil in ustnice so se umirile.

Kradoma je ušel Janezov pogled v kot in srce mu je vzdrhtelo. Prav tisti kot je takrat osvetlila zarja, ki je silila skozi okno. Tam je ležala Nadja. Medli so svetlobe se je razlival po njenem obrazu. Odbijal se je na njenih lepih temnih laseh in trepalnicah, ki so bile v luči še temnejše. Janez se je zamaknil v ta obraz, ki je bil lep kakor obraz boginje. Gledal je mehke črte njenih lic, ki so izginjale pod lasmi. In potem so mu oči zdrknile na njeno ročico. Počivala je mirno na robu kožuha, vsa rdeča. Od

svita jutranje zarje? Od mraza?

„Od mraza,“ si je rekel, „vso noč je bila na mrazu ta uboga ročica.“ Za trenutek ga je obšla vročična želja, da bi vstal, se splazil k njej in s svojim dihom, svojimi poljubi ogrel to premraženo ročico. Morda bi bil to storil, da se ni prav takrat zganila. Videl je, kako je počasi zlezla ročica na čelo in tam obstala. Potem so se razklenile velike črne trepalnice in dvoje velikih plašnih oči se je zastrmel v okno. Nadja se je prebudila. Pome-la si je oči in se oprla na komolce. V tem je zagledala Janeza. Nekaj kakor lahen drget jo je obšlo. Za trenutek je pobesila oči, potem pa ga je tiho vprašala:

„Ali poročnik še spi?“

Pokazal je z glavo nanj in prikimal. Potem je vstal in stopil k njej:

„Naj spi! Pustiva ga! Potreben je spanja.“

Tesneje se je zavil v kožuh in stopil k vratom. Tedaj mu je Nadja pomignila, naj še malo počaka. Vstala je in šla za njim. Stopila sta na prag in skoraj neslišno zaprla vrata za seboj.

Janez je stopil v stajo pogledat, kaj je s konji. Stiskali so se v kot in mraz jih je tresel. Seno, ki jih je Branko zvečer z njim pokrtil, so vrgli s sebe in zdaj jih je zeblo, zakaj edino okno v staji je bilo razbito in skozenj je pihal leden veter.

„Odpraviti se bo treba od tod,“ si je Janez rekel. „sicer nam konji še zmrznejo.“

Obrnil se je in toliko, da se ni zadel v Nadjo, ki je stala tik za njim. Kdaj je prišla sem?

Nenadoma, ko je najmanj pričakoval, se je oklenila njegove roke, in proseče mu je rekla:

„Ali mi ne boste odbili majhne prošnje?“

„Prošnje?“ Še nikdar ni z njim tako govorila.

„Povejte mi...“ je rekla na to obotavljanje se. „povejte

mi... kaj je poročniku? Nekaj mi pravi, da niso samo posledice ran, se nekaj drugega mora biti."

Janez se je naslonil na podboj, ne vedoč, kaj naj ji odgovori. Ali naj ji resnico pove? Ali naj molči? Toda videl je njen proseči obraz, nje ne ustne, ki so drhtele... in že je jel mladi Rusinji pripovedovati vse, kar je vedel o Branku. In ko je nehal, je videl, da so se v njenih očeh lesketale solze.

"To je torej..." je rekla kakor brez misli. Vsa bleda je bila in roko je stiskala na srce. Ustnice so ji trepetale in njen pogled se je izgubil nekam daleč.

Šel čez dolgo je spet izpregovorila. In njen glas je bil čudno miren, čisto izpremenjen.

"Sebična sem bila. Odvesti sem ga hotela od meje in ga obdržati zase. Ljubim ga. Zdaj vidim, da nimam pravice do njega. Njen je, ki mu je dala vse, ki mu bo dala dete. Njej ga moram vrniti."

Potem se je obrnila.

"Vrniva se! Morda se je že prebudil."

Nemo je šel Janez za njo. Zdelo se mu je, kakor da se zemlja pogreza pod njim.

Toda Branko je še spal. Nadja je tiho zakurila na ognjišču in jela pripravljati zajtrk. Ko se je Branko predramil, je zagledal pred seboj lonček kadečega se čaja.

Šesto poglavje

IZ NEVARNOSTI V NEVARNOST

Uro nato so že leteli v najhujšem diru po brezmejni ravnini. Poledenela tla so se drobila pod udarci konjskih kopit in ledeni drobci so leteli na vse strani. Janez je gnal kar je mogel. Časih je Nadja pograbila povodec in pokazala smer, kmalu pa je Janez sam vedel, kako mora iti. Čisto daleč se je v megli svetilo nekaj hribov. Tam za temi hrib je meja, tako mu je

povedala Nadja, ki je bila, že večkrat tam na svojih lovih, ki so časih trajali po več dni.

Branko se je stiskal v kot in se skoraj ni menil za drugo kakor za svoje misli. Z njimi je imel dovolj oprayka. Časih se mu je zazdelo, da sploh ni na vozu. Le mimo grede je tu pa tam ošinil s pogledom zalo Rusinjo, toda vselej ga je nekaj pretreslo. Vsakič mu je takrat stopil pred oči obraz njegove Zore. Bog ve, kje je zdaj, kaj je z njo. Ali bo prišel dovolj zgodaj, da prepriča, kar se pripravlja? Ali bo sploh prišel? Kadar je pomislil na to, mu je nema bolest stisnila srce. Toda obraz mlade Rusinje mu je vselej vtil novega poguma, in skoraj sram ga je postalo, če je pomislil, kako hrabra je ona in kak slabič je on. Zdelo se mu je, da mora skoprneti, če se kmalu ne odloči usoda, pa naj bo že rešitev ali pa poguba. Vsaka minuta negotovosti ga je morila.

To enakomerno udarjanje podkev ob tla mu je razbijalo po glavi. Časih ga je obšlo, da bi napravil konec vsemu, mašil si je ušesa, toda nič ni pomagalo. Še razločneje je čul udarjanje. In tako je šlo uro za uro...

Potem je nenadoma poješnjalo. Kakor bi se bil takrat prebudil iz morečih sanj, je stresel z glavo in segel z roko po čelu. Voz je obstal.

"Počakati moramo," se je takrat oglasila Nadja, "sicer nam konji še popadajo."

Janez je skočil na tla in pokrtil konje, ki so se kar kadili in nemirno bili s podkvalami ob tla.

Vse okoli je bila ravnina in sneg, nikjer sledov o človeku. Tudi poti ni bilo nikjer. Samo v daljavi so bili hribi, in za njimi rešitev, toda zdelo se jim je, da se čedalje bolj odaljujejo, namestu da bi se bližali.

Nadja, ki se je dotlej molče ozirala okrog sebe kakor bi nekaj iskala, je počasi zlezla z voza. Tudi Branko je sko-

čil na tla. Malomarno si je pretegnil premrle ude in jel hoditi po snegu. Ni se zmenil za Nadjo, ni videl njenih pogledov, ki so ga iskali. Naposled ga je sama ogovorila:

"Gospod poročnik!"

Naglo se je obrnil.

"Kmalu bomo tam, kamor si želite..."

Greško se je nasmehnila. Pogledala je Branka in v njenih očeh je čital očitek. Tedaj se je šele zavedel, kako krivico ji dela, in sram ga je postalo pred samim seboj. Zavedel se je, da je ta ženska žrtvovala vse, da ga reši, in tako ji vrača vse to... Toda kaj naj ji reče?

*

Pol ure je morda preteklo, ko je rekel Janez, da bi bilo dobro nadaljevati pot. In spet se je začel peklenski dir. Nadja je vzela vajeti v roke in Branko se je moral čuditi, ko je gledal kako spretno je vodila konje. Kakor ne bi bila nikdar imela drugih opravkov. V desnici je vihlala bič, ki je neprestano krožil nad konjskimi hrbti, toda udarila ni nikdar. Ni bilo treba. Konji so morali slutiti, da morajo napeti vse sile, da ta dir ni navaden dir, ampak nekaj več. Občudovanja vredna je bila njih vztrajnost.

Solnce, ki je bilo že visoko na nebu, ni kazalo, da bi imelo kaj moči — in baš to je bilo dobro. Če bi se bila stopila ledena skorja, ki je pokrivala zemljo, bi konji ne prišli naprej, kajti sneg je bil visok in vdiralo bi se jim bilo do trebuhov.

Proti večeru se je začela ravnina nekoliko dvigati in kmalu so prispeli na slame, kjer je stalo nekaj kmečkih hiš. Oprezno so se jim približali, toda ta opreznost je bila odveč. Razen neke starke niso nikogar našli. Ljudje so bili pobegnili, ko so začuli, da straše rdeči v bližini.

Tudi za konje so našli dobro streho, kjer jim ni bilo treba prezebat. Ko so jih spravili na toplo, so šli v hi-

Velik razpis nagrad

priobčinito

v prihodnji številki!

Tekmovanja za te nagrade se bodo lahko udeležili vsi čitatelji in naročniki „Romana“ z enakimi nadami na uspeh.

Pazite na naš razpis
v prihodnji številki!

šo, kjer so našli stárko. Ubožica se jih je sprva prestrašila, ko pa so ji povedali, da tudi oni beže pred rdečimi, je postala zaupljivejša. Pripravila jim je ležišča in za Nadjo je našla celo pravo posteljo, nekaj, česar v taki vasici ne bi bili pričakovali. Preden so legli, jim je povedala, da se ji to noč vrne sin in da misli z njim zbežati.

Morda so spali nekaj ur, ko jih je prebudil ropot pri vratih, ki bi bil predramil mrliča. Bránko je prvi planil pokoncu. Pri vratih je stal mlajši moški, zavit v debel kožuh, in s pestjo obdeloval kljuko. Potem se je prikazala stárka in odklenila. Neki mladenič je planil v vežo.

„Rdeči gredo. Bežimo, dokler je še čas. Pred nekaj urami so zažgali mésto!“

Komaj je dogovoril, so bili vsi trije begunci že pokoncu. Trenutek na to je bil Janez v hlevu in odvezal konje. Priglasil jih je na dvorišče in zapregel. Potem je pognal proti meji.

„Ne tja,“ se je prestrašeno oglašila Nadja. „Ali ne vidite? Od onodod prihajajo!“

In res! Nebo na tisti strani je bilo krvavordeče, kakor bi bilo v ognju. Rdeči so kazali svojo pot in puščali za sabo svoje sledove.

„Kam?“ jo je vprašal ne vedoč, kaj naj stori.

Zgrabila je spet vajeti in bič.

„Nazaj! Druge rešitve ni! Koliko jih je?“ se je obrnila

k stárkinemu sinu, ki je prinesel strašno novico.

„Komaj sem jim ušel. S fronte prihajajo v trumah. Ne boste jim mogli ubežati. Vso zapadno stran so zasedli in prodirajo zdaj v osrčje.“

Ne da bi ga bila še kaj vprašala, je pognala konje v nasprotno smer.

Sedmo poglavje

PRVI BOJ

Brankova ura je kazala dve. Mesec še ni vstal in noč je bila temna kakor v rogu. Konji so drveli ko da bi jih gnale nevidne sile.

Edina luč na vozu, ki je svetila komaj nekaj korakov naprej, je plapolala v vetru kakor bi bila hotela vsak trenutek ugasniti.

Branko se je zagledal v to luč in ni mogel odtrgati pogleda od nje. Zdelo se mu je, kakor bi bila ta luč on sam. Kadar je posvetila in razvila ves plamen, mu je zaigralo srce, ko pa se je zvila in hotela ugasniti, mu je postalo tesno pri srcu. Zdelo se mu je, da je nekje daleč, da sploh ni na vozu in da se ga ta beg ne tiče. Takrat pa se je nenadoma zasekala vanj misel, da ga čedalje večja daljava loči od Zore.

Pol treh. Tema kakor v rogu in nikjer vsaj malo dneva. Leto življenja, desetletje bi bil dal Branko tisti trenutek, da se je mahoma zjasnilo in pokazalo soltčce. Tako pa je občutil samo golo praznino v se-

bi, ki ga je ubijala, enakomerno moreč topot konj in zdaj pa zdaj klic Nadje, ki jih je yzpodbujal. Rdečkasti soj gorečega mesta je izginil za hribom.

Tudi Janezu ni bilo nič drugače pri duši. Tako razdvojenega se še ni čutil nikdar. Misel, da ga bo usoda odtrgala od Nadje, če srečno pridejo na mejo in da se spet vrnejo časi bojev, ga je gnala v obup, po drugi strani pa mu je vest očitala, da so te misli izdajstvo nad Brankom, ki mora priti domov.

Čutil je njeno bližino. Čutil je skozi debeli kožuh, kako sloni njena noga na njegovih, in vse bi bil dal, če bi zmeraj ostalo tako. Koli kokrat se je utrgal njegov pogled na desno in se kradoma in občudovaje ustavil na njenem obrazu, od koder je zdaj sijala sama odločnost.

Tri. Mesece je pravkar prilezel izza obzorja, kakor bi bil zrasel iz tal. Medel mrak je pokril zemljo. V daljavi je bilo videti črno liso, ki se je raztezala do obzorja. Gozd. Tja je hotela priti Nadja in tam počakati, dokler ne mine nevarnost.

Obrnila se je k Branku in mu to zaklicala. Prikimal je, čeprav je razumel komaj pol njenih besed. Udarila je po konjih; ki so napeli svoje poslednje moči. Črna lisa je postajala čedalje večja.

Že so razločili vrhove dreves. Posamezni hrasti so švig-nili mimo njih, kakor pošastne, nič dobrega ne obetajoče sence.

In potem je voz mahoma obstal kakor bi ga bilo nekaj pretreslo. Nadja je sunkoma nategnila vajeti, da so se konji vzpeli in zahrzali. Pridušen krik je prevpil to hrzanje.

V daljavi so begunci zagledali dolgo vrsto konjenikov, ki jim je šla nasproti.

„Rdeči,“ je kriknila Nadja. Ta krik je prebudil Branka. Planil je pokoncu, skočil z voza in pomiril konje.

HUMOR

Vljudno

Gospod N. je bil zadnjič v kavarni strašno nervozen. Že dve uri je njegov sosed gospod V. sedel na dunajskem dnevniku — to se pravi, bral ga je in listal. Naposled je bilo gospodu N. vsega tega vendarle preveč. Vstal je, se gospodu V. vljudno priklonil in takole rekel:

„Spoštovani gospod,“ je rekel, „če do jutri ta list pregledate, bi vas prosil, da ga daste meni. Mudi se pa ne — pojutrišnjem se spet oglasim.“

„Nikarite no,“ je veleprijazno odvrnil gospod V. „Počakajte vendar še malo! Kadar ga dam iz rok, se namreč utegne zgoditi, da vam ga kakšen podnaročnik sname izpred nosa — tem ljudem se namreč strašno mudi!“

Copata

On: „Draga Nežika, ali hočete postati moja?“

Ona: „Ali bom smela zmeraj hoditi svoja pota?“

On: „Kamorkoli!“

Ona: „In bo moja mati smela živeti pri nas?“

On: „Seveda!“

Ona: „In ne boste zahtevali ključa hišnih vrat?“

On: „Nikoli; vrgel ga bom v Ljubljano.“

Ona: „Tudi tarokirali ne boste več in redno hodili k večerji?“

On: „Na minuto!“

Ona: „Prav žal — take copate ne maram za moža!“

Moderna mladina

„Erna, kaj stori vljuden otrok, če sedi v tramvaju in vstopi neka dama?“

„Naredi se kakor bi spal, gospod učitelj.“

Taka krivica!

„Lina,“ reče oče svoji drugorojenki, navihani sedemnajstletni krasotici, „včeraj je prosil bogati trgovec Kosmač za tvojo roko, pa sem si mislil: punca počakaj, najprvo se mora poročiti Meta, ki je starejša — in sem mu rekel, da si še premlada.“

„Ne razumem,“ odgovori užaljeno Lina; „zakaj pa drugače ravno najmanjše otroke najprej v posteljo spravijo?“

Vljudnost

Sodnik: „Sodišče vas je zaradi ponarejanja denarja obsodilo na tri leta ječe. Ali imate kaj pripomniti?“

Obtoženec: „Nič. Samo gospodu izvedencu, ki je moje falzifikate označil kot čudovito dobre, bi se hotel zahvaliti za njegovo priznanje.“

Židovska

„Kako je bilo v letovišču, gospod Abraham? Kje ste pa stanovali?“

„Pri nekem kmetu.“

„In hrana?“

„S hrano je bila pa čudna. Najprej je poginil prašič in smo pet dni jedli svinjino. Nato je poginila krava in smo teden dni govedino žulili. Ko pa je naposled zbolela kmetica, me je obsla groza in sem jo meni nič tebi nič odkuril.“

Po ovinkih

„Nu Lojze, kaj pa je tebe prigulalo sem?“

„Hotel sem ti samo povedati, da dobiš tistih sto Din prvega prav gotovo nazaj.“

„Katerih sto Din?“

„Ki bi si jih zdajle izposodil pri tebi.“

Nesramno

„Včeraj sem na cesti srečal tvojo ženo, pa me ni poznala.“

„Vem, pravila mi je.“

Iz otroških ust

„Ali te ni sram,“ se huduje teta, „že spet si obsedel v razredu!“

„Zakaj bi me bilo sram?“ se začudi Francek. „Papa je rekel, da boš tudi ti do smrti obsedela — pa te ni nič sram!“

Zgodaj začne žgati...

Navihani Cvetko jih je dobil od mame, ker je bil poreden. Ko pri „operaciji“ kriči, da bi se Bogu smilil, se vrne domov oče in ga vpraša, kaj je spet zagrešil. Cvetko pa trdovratno molči. Oče se razsrdi in se jame pripravljati, da mu jih še on nabrenka. Takrat pa se paglavlec ojunači:

„Če že res hočeš vedeti, papa — sporekel sem se s tvojo ženo.“

*

Na izletu vpraša šestletni sinko: „Oče, kaj imajo maline tudi noge?“

„Noge? Kje si pa spet to pobral? Maline vendar nimajo nog!“

„O jej,“ se nakremži sinček. „Kakšno golazen sem pa potem porl?“

Dokaz

Jernej sedi pri kosilu. Iz raztresenosti se igra s solnjakom. Tega pa njegova žena ne prenese.

„Pusti vendar že solnjak pri miru! Igranje s soljo prinaša nesrečo.“

„Beži no! In ti verjameš?“

„Seveda!“

„Čenče!“

„Osel!“

„Kozal!“

„Nu, ali zdaj vidiš?“

Tudi dokaz

„Rada bi vedela, po kom imu najin sin svoje slabe lastnosti!“ se razburja Matevževa žena in postrani pogleda moža. „Po meni gotovo ne!“

„Res,“ prikima vdano Matevž, „ti jih imaš še vse.“

„Moja žena je angel!“

„Moja pa še živi!“

Ureja Boris Rihteršič

Greta Garbo pred filmsko kamero

Znani ameriški filmski operater William Daniels, ki je doslej napravil 14 filmov z Greto Garbo v glavni vlogi, pripoveduje o njej takole:

Greta Garbo je brez dvoma edinstvena in izredna ženska. Z njo sem delal od njenih prvih začetkov, to je od leta 1925, ko so napravili njen prvi ameriški film „The Torrent“ (Hudournik). Prav zanimivo je bilo opazovati, kako se je Greta Garbo iz neznatne deklice razvila v žensko, ki je privlekla nase pažnjo milijonov gledalcev vsega sveta.

Greta Garbo je za operaterja v prvi vrsti ženska, ki je fotografsko popolnoma dovršena. Črte njenega obraza so lepo razdeljene, kakor tudi vsa njena postava. Vse je pri njej v popolni harmoniji. Tu ni treba trikov s svetlobo in žarometi. In tudi če je bilo treba, je bilo to delo zelo lahko, ker je Greta Garbo zelo potrpežljiva in ve, da je lepota slike zmeraj odvisna od vedanja pred kamero in od svetlobe.

Greta Garbo zahteva od operaterja samo, da tudi na filmu njeni lasje ostanejo svetli. Večina filmskih zvezd si barva las, da bi bili lepši. Greta tega ne dela.

O Greti Garbo pravijo, da je sentimentalna. Toda to ne bo držalo. Pred filmsko kamero pokaže toliko temperamenta in toliko energije, kakor malokatera druga igralka.

Temperament Greta Garbo se od prvega dne, ko je stopila v atelje, pa do zdaj ni prav nič izpremenil. Tudi njen nastop ne. Sicer je res zelo sama zase, a vendar je zmeraj dobre volje in ljubezniva. Edino, kar pri njej opazimo, je zaupanje v samo sebe. Trudi se, da bi se kar najbolj poglobila v svojo vlogo in da bi dala iz sebe vse, kar je mo-

goče. Ona ne filma, ker je to njena dolžnost, ampak zato, ker ji je to potreba.

Mnogi oboževalci vprašujejo, kakšne oči ima Greta Garbo. Njene oči so zelenkasto sive, zrenice pa se ji pri močnih in velikih prizorih razširijo in tako dobe oči nekakšen sijaj, ki ga drugje ne vidimo.

V 14 filmih, ki sem jih napravil z Greto Garbo, je prišla njena slika na poldrugi milijon metrov filmskega traku, in njeni filmi so bili razmnoženi na nekaj tisoč milijonov metrov. Milijoni ljudi po vsem svetu so gledali Greto Garbo — toda ona je ostala pri vsem tem ista Greta Garbo, kakršna je bila prvi dan, ko je stopila v atelje.

Z Greto Garbo je lahko delati, ker nikdar ne daje povodov za težkoče ali nesoglasja v ateljeju.

Šefi reklame MGMA navadno pišejo o Greti, da je mistična in eksotična ženska, toda mi, ki z njo delamo, vemo le to, da je samo zmeraj sama zase, z malim zadovoljna, očarljiva in lepa ženska, ki ima genijalno nagujenje k umetnosti in ki ji po pravici leži ves svet pred nogami.

Najhrabrejši lovci sveta

Znani raziskovalec in filmski režiser Ernest B. Schoedsack, ki je skupaj z Merianom C. Cooprom napravil filme „Pleme črnih fotorov“ in „Chang“, se je pred kratkim po enoletnem bivanju v pragozdih vrnil s Sumatre z novim Paramountovim filmom „Rango“.

Schoedsack je dejal, da so po njegovem mišljenju malajski lovci na tigre najhrabrejši lovci sveta. „Malajski dečki,“ pravi, „se nauče uporabljati puško in parang (malajski meč) takoj ko shodijo. Popolno obvladanje orožja je edino sredstvo za obrambo proti tigrom, ki jim strahujejo vasi in trgajo živino. V vsaki vasi v džungli pade na leto do 12 ljudi kot žrtve tigrov, čeprav domačini zveri neumorno preganjajo.“

Za nabijanje zastarelih pušk jemljejo možje prav čudne reči, košček kovine, člene verig in podobno. Če strel zadene, je zver mrtva, toda često se zgodi, da se puška ne sproži, in predrzni lovec postane žrtev tigra. Strelec mora podreti zver z enim samim strelom, če noče, da ga raztrga. Kajti do drugega strela ne pride nihče.

Karijera

18 letno dekletko Alice Hunter je novo odkritje Ernesta Lubitscha. Bila je leto dni pri Paramountu, najprej kot tipkarica, potem pa je napredovala za „script girl“. Njeno delo je obstajalo v tem, da je sedela v ateljejih in si skrbno beležila besede, ki so jih govorili igralci v filmu. Med filmanjem v ateljejih jo je videl Lubitsch, ki je prav takrat snemal opereto „Valčekov

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

Pot k slavi

v glavni vlogi Richard Tauber

Lažni feldmaršal

glavno vlogo igra nepozabni komik Vlasta Burian in humorist Roda Roda

sen“ in ugotovil, da sta njen glas in njena postava kakor nalašč za vloge kmečkega dekleta, kakršne je dotlej zamen iskal. Drugi dan je gospodična Hunter podpisala pogodbo in če bo imela količkaj sreče, bomo slišali o njej še kaj več.

Tehnika filmanja

Naravno je, da je govoreči film prevrnil vso tehniko filmanja. Od manuskripta pa do snetja zadnjega prizora je vse prenarejeno. Do nedavna je bilo dovolj, če je bil sestavljen scenarij in po njem narejen film. Edino, kar je bilo treba dodati, so bile opanke, kako stoji kamera in kako so slike zvrščene. Za režiserje je bilo to dovolj. V tem manuskriptu je bil govor samo naznan in šele potem, ko je bilo že vse narejeno, so posebni strokovnjaki vse uredili in film porezali. Danes mora biti napisan razen scenarija še poseben tekst, kjer je vsaka igralčeva beseda izračunana natanko na sekundo, in morajo pisatelji teh scenarijev pri pisanju držati uro v roki. Natanko mora biti izračunan čas, ki je potreben za odigranje tega ali onega prizora, ker v govorečem filmu ne morejo zaradi glasu rezati in krajšati posameznih prizorov, kakor so to delali pri nemem filmu. Zato mora biti osnutek in natančen načrt filma napravljen že pred začetkom. Vse

ADOLPHE MENJOU V FILMU „MAROKO“ (Paramount)

Zaradi tehničnih ovir ima današnja številka „Romana“ 12 strani

mora biti narejeno tako, da se lahko takoj začne s snemanjem.

Do take popolnosti so prišli šele po doigotrajnih skušnjah. Kakor na odru, so tudi pri govorečem filmu skušnje glavno. Vrše se v ateljejih z markiranimi dekoracijami in glavni igralec mora že prvič znati svojo vlogo do zadnje besede na pamet, ker ni šepetalec. Dobro je edino to, da se filmanje vrši prizor za prizorom in ne posamezna dejanja skupaj kakor na odru. Glavno je za igralca, da natančno pazi, v kakšni razdalji in kakšni pozi stoji glede na mikrofona, ker napačna poza pokvari glas. Pred vsakim filmanjem pripravijo poseben poskusni posnetek glasu, ki ga reproducirajo v najkrajšem času. Tako režiser lahko nadzira, če je glas brezhiben. Med filmanjem se nahaja kamera v kabini, ki se avtomatsko in neslišno premika. Ta kabina ima okno iz brušenega stekla. Pred kratkim so iznašli popolnoma novo kamero, ki dela brez vsakega šuma, a oni, ki so ta izum naredili, nikomur ne izdajo, v čem obstoji. Skozi okno kabine vodi režiser filmanje.

Eno najvažnejših vlog pri tem delu ima „monitor“, strokovnjak za radio, ki ima nalogo, da med filmanjem nadzira moč glasu in da ga, če je treba, okrepi ali oslabi. Navadno sedi blizu režiserja s svojim kontrolnim aparatom, ki je z laboratorijem za filmanje zvezan s telefonom, in da režiserju takoj znak, da preneha, če opazi najmanjšo napako v igralčevem glasu. Kakor je nekdanji igralec moral biti prijazen z operaterjem, da so bile fotografije kar najboljše, mora danes živeti v dobrih odnošajih z „monitorjem“.

Ali že veste?

Igralka Renée Adorée, o kateri so pisali, da leži na smrtni postelji, bo kmalu zdrava in bo nastopila v nekaterih novih filmih. — Fox je napravil velik film po „Morskem volku“, znanem romanu Jacka Londona. — Že dolgo so iskali novo partnerico Johna Gilberta. Zdaj so jo odkrili v osebi mlade Natalije Moorhead, ki bo igrala prvič z njim v filmu „Cheri-Bibi“. — Ramon Navarro je pričel pred nekaj tedni delati svoj novi film „Sin maharadže“. — Norma Shearer si zida v Beverly-Hillsu pri Hollywoodu ogromno palačo, ki bo veljala milijon dolarjev. — Wallace Beery je podajal svojo pogodbo pri Metro-Goldwynu za novih pet let.

Doma, v družini

O šminkanju

Napisala Norma Shearer

Časih, ko so se smele samo igralke šminkati in tako imenovane „poštene ženske“ niso smele uporabljati za nego polti nič drugega kakor deževnico in sneg, so minuli. Danes je samo po sebi umevno, da se mora dama „pripraviti“, preden gre na cesto. Skoraj neprijetno zbode v oči, če ženska ne uporablja pudra in kreme. Človek ima občutek kakor ne bi bila do kraja oblečena. To sicer ne pomeni, da bi moralo biti prav, če se ženska na debelo namaže, da je taka, kakor bi jo potegnil iz moke. Vse z mero in o pravem času! In razen tega se mora ženska čisto drugače pripraviti za večer, kakor podnevi, saj deluje električna luč

voda mora biti mehka, da se koža preveč ne razmasti. Kolinska voda je premočna.

Vsaka zdrava koža je lepa. Zato je treba vsak večer obraz najprej umiti z vodo za obraz in potem natreči s coldkremo. Ta mastna krema je hrana za kožo; če dobi polt premalo hrane, postane ohlapna in gubasta.

To je tajnost, kako ženska ohrani mlado kožo. Toda s tem se ni vse gotovo. To, kar daje koži videz negovanja, je nekak moker lesk. Tudi tega lahko obdržiš, ne da bi zato porabila preveč časa in denarja.

Zjutraj si umij obraz z mrzlo vodo in na kožo, ki je še mokra, nanesi nekaj dnevne kreme brez masti, ki napravi kožo medlo.

Potem nekaj pudra. Toda moraš se pravilno pudrati. Nikdar si ne smeš pudra vtreti, ker si s tem zamašiš znojnice. Z gobico si moraš puder nalahko nanesti na obraz. Nikdar si ne pudraj samo nosa, ker ga to preveč poudari. Zmeraj ves obraz in tudi nekaj vratu in čela, da ni videti razločka v barvi kože. Pred vsem si izberi kar najbolj skrbno barvo pudra, ki se sklada s kožo. Če si blede polti, si pred pudranjem nanesi na lice malo rdečila; tudi to rdečilo je neškodljivo. Potem še na ustnice diskretno malce rdečila, ki ga moraš skrbno izbrati, da ne zbudi preveč pozornosti, saj je namen negovanja obraza samo to, da služi lepoti, ki pa se nikdar ne izraža v pretiravanju.

Prav posebno pa moraš paziti še na tole: Če se šminkáš za podnevi, se šminkaj brezpogojno pri dnevnih svetlobi, če pa se šminkáš za večer, se pripravi pri električni luči, sicer utegneš doživeti neprijetna presenečenja.

Vse, kar sem tu izdala, so moja zasebna izkustva.

Torta s kavno kremo

Potrebščine: 14 dkg sladkorja, 4 jajca, 14 dkg moke, nekoliko Dr. Oetker-jevega pecilnega praška in vanilinovega sladkorja; krema: 4 jajca, 15 dkg sladkornega prahu, 5 jedilne žlice jako močne kave, 15 dkg presnega masla in 1½ dkg Dr. Oetker-jeve jedilne želatine „Regina“.

Príprava: Pomešaj v skledi s snežno metlico sladkor in jajca, vmešaj potem rahlo moko, pecilni prašek in vanilinov sladkor, denj to maso v namaščen in z moko na-

čisto drugače kakor dnevna, posebno če je solnce.

Toda šminkanje ni glavna stvar, treba je imeti tudi zdravo kožo. Ni glavno mazanje s pudrom in rdečilom, temveč prava nega kože.

Sredstva, ki jih ženske uporabljajo, da to dosežejo, niso niti draga, in tudi časa ne zahtevajo preveč. Osnovna zahteva pri negi kože je čistost. Nikdar ne sme ženska pozabiti, da je njen obraz ves dan izpostavljen prahu, ki je v zraku, posebno če živi v mestu. Ni dovolj, če si umije obraz z vodo, ki ne pronikne dovolj v znojnice. Treba je vzeti posebno vodo za obraz. Ta

Kupon 22 film

tresen tortni model in jo blede speci. Ohlajeno razreži torto v 3 dele; 2 dela namaži z nastopno kremo in položi tretji del na vrh. Krema: Postavi v vrelo vodo malo kaserolo in deni vanjo 3 rumenjake, 1 celo jajce, 15 dkg sladkornega prahu in 3 jedilne žlice jako močne kave; zžvrkljaj maso, da postane enakomerno debela, in jo potem ohladi. Ko se je ohladila, jo primešaj 15 dkg presnega masla, ki je bilo zmešano do penastega stanja. Ko je torta napolnjena, jo stisni, glaziraj s kavno glazuro in ob robu ter v sredini obloži s kavnimi zrnji iz čokolade. Na drug način napraviš torto, če odrežeš zgornji tortni list z dolgim nožem, izdolbeš torto popolnoma, jo napolniš s kavno kremo iz spenjene smetane, ki ji je bil dodan 1 zavojček Dr. Oetker-jeve jedilne želatine „Regina“, jo namesto glazure poškropiš s kremo in okrašiš s kavnimi kolački.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke omili naravna „Franz Josefova“ grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je „Franz Josefova“ voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. „Franz Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Budilke

po Din 60— s triletnim jamstvom

**IVAN PAKIŽ,
LJUBLJANA
Pred Škofijo 15.**

Agfa
Kodak
Zeiss-Ikon
Voigtländer } Foto
k i n o
aparati

**Stalno v zalogi
foto-materijal**

**Janko
Pogačnik**

Ljubljana

Tavčarjeva ulica šte. 4.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kako se imenuje novi film Bustra Keatona?
2. Kje je angažiran Karl Huszar-Puffj?
3. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Odločilna noč“.
4. Kdo igra glavno komično vlogo v filmu „Magija zapada“?
5. Kdo igra vlogo milijonarja v „Lučih velemesta“?

Rešitve teh vprašanj sprejemamo šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 20. številke so: 1. Na otoku Javi; 2. Virginia Cherrill; 3. V treh; 4. Pri Univerzalu; 5. „Popevka“. Nagrade je žreb določil takole:

- 5 slik: Fresl Ivan, Kutina;
4 slike: Koren Ivan, Ljubljana;
5 slike: Brečko Rozi, Ljubljana;
2 slike: Zore Mila, Beograd;
po eno sliko: Zvonko Smodej, Dol pri Ljubljani; Sešel Jakob, Slovenigradeec; Razinger Elly, Litija; Tarkuž Blaž, Vuhred; Kurja Radko, Jamna; Horvat Mirko, Rožna dolina.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMAZINOVA 5.

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred Škofijo št. 19

En gros — en detail.

Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Velikanska izbira. Skrajne cene.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pečilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudince itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeña močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartil, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe prístni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev

vanilinov sladkor

je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudince in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartilje, torte in pecivo,
jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čala, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti

za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in najkrajših močnatih jedi, šartiljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelji so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor le pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.